

Bez dobrého řízení není spolehlivost

Asociace veřejně prospěšných organizací (AVPO ČR) již druhým rokem nabízí neziskovým organizacím možnost projít procesem Hodnocení spolehlivosti, na jehož konci mohou získat označení „Spolehlivá veřejně prospěšná organizace“, známé také jako značka spolehlivosti. Hodnocení posuzuje organizaci z mnoha stran jako jeden funkční celek, jestli se však bez něčeho spolehlivá neziskovka opravdu neobejde, je to dobré řízení.

Následovat poslání

Neziskovky jsou pro někoho možná těžko pochopitelným úkazem. Jsme uvyklí tržnímu prostředí a vztahům, takže mnoho lidí jen nevěřičně kroutí hlavou, když slyší, že neziskové organizace nikomu nepatří a pokud skončí v zisku, investují jej zpět do rozvoje vlastní činnosti. Žádné dividendy, žádné kšeftování s podíly, žádné tučné odměny pro členy správních a dozorčích rad... A přesto je to tak správně. Neziskovky zakládají lidé, kteří chtějí přispět k řešení společenského problému nebo chtějí realizovat nějaký společný, nekomerční záměr. Často jde o souběh obou těchto motivů. Smyslem existence každé neziskovky je tedy její poslání, kvůli kterému vznikla a kterému slouží.

Prvním hodnoceným kritériem je, zda má poslání neziskovky skutečně veřejně prospěšný charakter a zda její organizace opravdu naplňuje. Jinými slovy prověřujeme, zda nejde jen o pěkné proklamace na webových stránkách nebo na letáčích. Samotné naplňování poslání je pak různě složitý proces, který je třeba řídit. Zvlášť v oblasti poskytování veřejně prospěšných služeb se jasné ukazuje, že bez kvalitního managementu to prostě nejde, neziskovka neneziskovka.

Pozor na střet zájmů

Neziskovky mohou mít různou vnitřní řídicí strukturu. Ta částečně závisí na jejich právní formě, více však na velikosti. Velké neziskovky, stejně jako větší firmy, mohou mít několikastupňovou manažerskou strukturu obsahující i kontrolní orgány. Při hodnocení spolehlivosti nás zajímá, jestli jsou všechny orgány v neziskovce funkční, jsou zřízeny a obsazeny v souladu se zákonem a mají jasně vymezené pravomoci.

Zvlášť důslední jsme při posuzování střetu zájmů a nemusí jít nutně o zneužití neziskovky k osobnímu prospěchu. Jsme toho názoru, že organizace, ve které existuje očividný nebo skrytý střet zájmů, není důvěryhodná. Tudíž taková organizace, kde jsou všechny klíčové pozice obsazeny rodinnými příslušníky, značku spolehlivosti rozhodně nezíská.

Zástupkyně organizací, které získaly značku spolehlivosti mezi prvními. Zleva: Amelie, z.s.; Aliance žen s rakovinou prsu, o.p.s.; Dejme dětem šanci o.p.s.; Tamtamy o.p.s.; Nadační fond J&T; Helpes – Centrum výcviku psů pro postižené o.p.s. / AVPO ČR.

Značka spolehlivosti je součástí Programu Česká kvalita.

Dobře promazaný stroj

Kromě toho, že je vše řádně ustanoveno, zřízeno a obsazeno správnými lidmi, nás samozřejmě zajímá, jak to celé funguje. Opět se vracíme k poslání, které musí respektovat a následovat celá organizace od předsedy správní rady až po řadové zaměstnance. To ale není všechno. Zaměřujeme se i na přiměřenost organizační struktury a nastavení jednotlivých pravomocí, procesů a pravidel. Ač to někdo nerad slyší, i v neziskovce, má-li fungovat profesionálně, je určitá míra byrokracie nutná. Ovšem samozřejmě ne byrokracie pro byrokracii. Proto důsledně zjišťujeme, zda vnitřní směrnice a nastavená pravidla skutečně odpovídají potřebám organizace a přispívají k jejímu bezproblémovému chodu. Jednotlivých věcí, kterých si všímáme je

mnoho, od strategických plánů přes nástroje pro řízení běžného provozu až třeba po etické kodexy pro fundraisingové a PR aktivity a mnoho dalších.

Není to zadarmo, ale vyplatí se!

Získat značku spolehlivosti není úplně jednoduché a ani to není záměrem. Kromě poplatku za hodnocení je třeba připravit věnovat energii a čas. Jde však o investici, která se jednoznačně vyplatí. Primárně je samozřejmě značka určena pro dárcy. Neziskovka, která má značku spolehlivosti, si zaslouží jejich důvěru, neboť řádně naplňuje své poslání a pracuje efektivně. Nezanedbatelné pozitivní dopady má však hodnocení spolehlivosti i na neziskové organizace samotné. Představuje možnost provést „generální úklid“ a za pomoci externích odborníků vše nastavit tak, aby neziskovka fungovala lépe a efektivněji.

Aleš Mrázek

AVPO ČR / www.avpo.cz
www.znackaspolehlivosti.cz

„Příprava na získání značky spolehlivosti nám zabrala několik dní. Nemohu ale říct, že by to bylo extrémně náročné. Jsme za celý proces vděční a vlastně i hrdí. Už to není jenom náš pocit, že děláme vše, jak nejlépe dovedeme, aby naše pomáhání bylo smysluplné, přínosné a efektivní a naše financování transparentní a hospodárné. Jsme nezávislími odborníky a prověřeně spolehliví...“

Klára Csirková, fundraiser a PR, I MY, o.p.s. - držitelka značky spolehlivosti od srpna 2015